

"İphamı ifade eden ل iman-ı icmâlînin kâfi geldiğine ve imanın, hadîs gibi bâtînî ve Kur'ân gibi zâhirî vahiyelere şâmil olduğuna işarettir." İzah eder misiniz?

مَا
أَنْزَلَ إِلَيْكَ وَمَا أَنْزَلَ مِنْ قَبْلِكَ

Bahsedilen ل bu ayette geçmektedir. Meal olarak yani **"sana indirilene de senden önce indirilenlere de inanırlar"** baktığımızda, indirilenlerin ne olduğu tafsil edilmez ve **icmali** imandan bahseder. İndirilenlerin icmalen bahsedilmesi ise, zahir vahiy manasında kütüb ve suhuf-u semaviyeyi hatıra getirdiği gibi, peygamberlere gelip bu kitaplarda olmayan batını vahiyelere de işaret eder. Yani peygamberlerin her söylediği kendisine indirilen kitapta olmayabilir. Bunun dışında vahye mazhar olup ümmetlerine bildirdiği hakikatlar da vardır.

İmanın sıhhat şartlarından birisi de Allah'ın, peygamberler vasıtası ile gönderdiği dinin tamamını kabul edip tasdik etmektir. **Yani iman tecezzi ve parçalanma kabul etmez.** Biri kalkıp "**Ben Allah'ın şu âyetlerini kabul ederim, ama şu âyetlerini kabul etmem.**" dese bu iman şekli, Allah katında makbul ve caiz bir iman değildir. Sıhhatli ve Allah katında geçerli iman, ancak dinin tamamını kabul etmek ile mümkündür.

İkinci husus, Allah imana davet ederken, imanın bütününü temsil eden özet ifadeler ile davet eder. Mesela, ahirete imana davet ederken ahiretin bütün tafsilat ve kısımlarını tek tek sayarak, işte buna iman ediniz demez, ahiret âlemini temsil eden özlü bir ifade ile davet yapar. Bu da imanın şartları arasında **"öldükten sonra dirilmek ve yeni bir hayat"** diye ifade edilir. Bu cümlenin alt birimlerinde ahiretin bütün kısımları ifade edilmiş olur.

Yukarıda zikredilen **"iman-ı icmali"** böyle bir imandır. Bu yönü ile iman, açık olan Kur'an'ı da daha gizli ve latif manaları ifade eden hadisleri de içine alan, kapsamlı ve kuşatıcı bir iman olmaktadır.

"3. İphamı ifade eden ل iman-ı icmâlînin kâfi geldiğine ve imanın, hadîs gibi bâtînî ve Kur'ân gibi zâhirî vahiyelere şâmil olduğuna işarettir."(1)

İmanın altı şartına bilerek ve kasten iman edip, bu altı şartın detay kısımlarına da topluca iman etmeye **"icmali iman"** denir ve bu iman şekli sahih ve geçerlidir.

İmanın altı şartı, görünen bilinen iman iken *-ki bu Kur'an ayetlerine benzetiliyor-* imanın bilinmesi için ilim ve araştırma gerektiren detay kısımları da bilinmeyen ve görünmeyen iman ki, bu da hadislere benzetiliyor.

Şimdi ben **"Kur'an Allah'ın kelamı ve kitabıdır."** dediğimde, Kur'an'a olan inancımı topluca ve icmali bir şekilde ifade etmiş oluyorum. Ama Kur'an içinde bulunan sayısız bilgi ve gerçeklerin bir çoğundan da haberim yok. Onlara da bilmeden, yani zımnen iman etmiş oluyorum. Şayet gerçek ve sahih iman **"Kur'an'ın bütün mana ve inceliklerini bilerek ve görerek iman etmek."** şeklinde olsa idi, kimse böyle bir imana güç yetiremezdi.

Özetle, Kur'an'ın bildiğim ya da bilemediğim her şeyine iman ediyorum, demek yeterli oluyor.

(1) bk. [İşaratü'l-İ'caz, Bakara Suresi 4. Ayet Tefsiri.](#)